1

ЛАНИЙ

ХУЦАУМÆ ГЪУЛÆГ ЦИ ГЪУДДАГ ФÆККÆÇA, УОЙ КÆ<u>НУН НЕ 'НГЪЕЗУЙ!..</u>

Паддзахадж Аланибжл дзиуарж бафтауни 1100 анзей каджн куд Цжгат Иристони, уотж Ужржсей берж раужнти джр аржэт цжуй жма ма идардджр джр жнхжстгонд цжудзжнжнуж аллихузон цитгингжнжн мадзжлттж. Уой фждбжл жнуж, абони нж газети 6-аг фарсбжл ци жрмжгутж мухур кжнжн, етж джр.

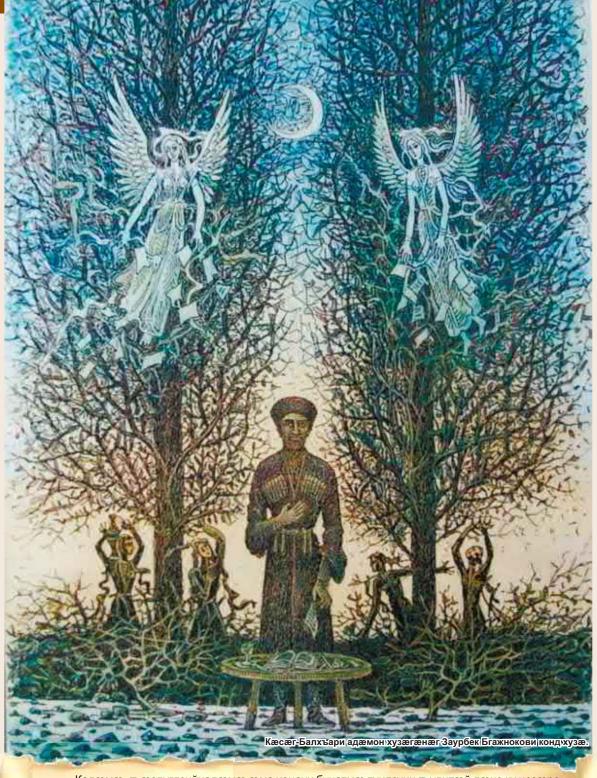
ХУÆРЗАУОДÆН

АДÆМ КÆРÆДЗЕЙ НИФСÆЙ ÆНЦÆ ЦАРДГЪОН...

Нури доги нæмæ бæрæгбæнттæ æма зæрдæбæлдаржн бжнттж уоййасжбжл бере иссенце, ема уотид се нигъгъуди кенун адеймагæн не 'нтæсуй. Уотемæй ба се 'хсæн ес уæхæнттæ, кæцитæ сæ медесмæ гæсге 'нце уой аккаг, цемей са дзилла еумайагай исбæрæг кæнонцæ. Уой дæр уотид радзора-бадзоритай нæ, фал бæлвурд пайдахæссаг гъуддагутай. Загъан, алли анз 23 августи гъæуама бæрæггонд цæуа битиради **жма** ху**ж**рзауодундзийнади Еугуруæрæсеуон бон. Æ нисанеуæг арфиаг æй – нæхъæртондзийнæдтæ ка 'ййафуй, седзæртæн, фæккæсæг кæмæ нæййес, уонæн фæййагъаз кæнун. Уомæ гæсгæ еци бон дзиллитей гъеуама арæзт æрцæуонцæ комкомма агъази мадзалтта. Ема ужхжнжй ести фжууидтайтæ? Мадта аци бон нимад арон, фал дини гъуддæгути архайгутж джр неци уоййасæбæл базмалдæнцæ. Æнгъезга ба син барга кодта, уæлдайдæр ба уомæ гæсгæ **жма аци анз б**ереггонд цæуй Аланий Исаргъуди 1100 анзей бæрæгбон. Æма раст адтайда, уой фасдбал нисангонд мадзæлтти 'хсæн хуæрзауодæн гъуддæгутæ исаразун. Фал...

Уотæ æнæргъудийæй райзадæй хуæрзауодундзийнади Æхсæндуйнеуон бон – бæрæггонд гъæуама цæуа 5 сентябри.

«Кадеме, гъездугдзийнадеме ема хецауи бунатме тундзуни гъудитей дехе ку иссеребаре кенай, айдагъдер дин уед бантесдзеней царди енаййев, илгъаг миутей феййервезун. Царди дебел ихес ке ес, хуерзгенег ема де адемуарзон ун ке гъеуй, уехенттебел ку небал гъуди кенай, айдагъдер уед ерлеудзене зунди надбел...»

Уотæ кæддæр финста рагонкитайаг зундилæг Хун Цзычен. Æ хæццæ арази уогæй, уæддæр нæмæ уотæ кæсуй, æма æ гъуди еу рауæн фæббæлвурддæр кæнуйнаг æй. Æцæгæйдæр, хуæрзгæнæг æма адæмуарзон ун ке гъæуй, уомæй еугурæйдæр ихæсгин ан, фал уобæл уотид расагъæстæ-басагъæстæ кæнун фагæ нæй, хуæздæр уодзæнæй уой фæдбæл бæлвурд гъуддæгутæй архайун.

Айдагьдер гье уед адеймаг ещегейдер ерлеудзеней зунди надбел ема е царди гъуддегутей уодзеней зердрохс, иссердзеней ещегей зерденцойне. Уехен хузи е карне ка аразуй, ете арфиаг уенте... Се еци зундирахастей се ка бафенза, уехентти берце ба боней-бонме фулдерей-фулдер куд кена!..

АХСГИАГ ЦАУ

УÆРÆСЕ БАГЪÆУАЙ КÆНУНИ, БАРАДÆ ÆMA ÆНÆГЪÆНÆДЗИЙНАДИ СÆРБÆЛТАУ

Уæрæсей Президент Владимир Путин бафинста Указ бæсти хайгай мобилизаци искæнуни туххæй. Бæсти Хецауадæ æма Гъæуайкæнуйнади министрадæн байхæс кодта цу-**жма** Донецкаг ху**ж**д**ж**фсади барадон статус исбæрæг кæнун - гъæуама син е уа уæрæсейаг тугъдон службæгæнгути хузæн. Аци мадзали фæдбæл Президент уота загъта:

- Уæрæсе багъæуай кæнун, æ хуæдбарæдзийнадæ жма жнжгъжнждзийнадж нæ абони тæккæ ахсгиагдæрбæл нимайгæй, хайгай мобилизаци искенуни фендон нимайун растбæл. Уой туххæй Указ бафинстон. Тугъдон службеме федздзордзжнжниж Гжрзефтонг тухти службæ ка кодта, запаси ка 'й, жфсжддон фæлтæрддзийнадæ кæмæ ес, уонæмæ. Президент куд баханха кодта, уотемай нæмæ ядерон хуæцæнгарзӕй ка ӕвзедуй, уони нихма еугур ганантай дар испайда кæндзинан.

ПАРЛАМЕНТ

РÆСТÆГ ДОМУЙ ÆНТÆСТГИНДÆР КУСТ

Цæгат Иристони, æвдæймаг равзурст Парламентæн евгъуд цуппæрæни адтæ фиццаг æмбурд. Архайдта си нæ республики Сæргълæууæг Сергей Меняйло. Æ радзубандий нæуæг разурст депутаттæн райарфæ кæнгæй, загъта:

– Нæ размæ лæууй хъæбæр ахсгиаг ихæстæ, æма нæ еумæйаг æма æнгом кустæй аразгæ уодзæнæй нæ адæми нивæбæл цард æма сæ фæрнугадæ.

Аци жмбурди Парламенти Сжрдаржй жвзурст жрцуджй Тускъати Руслани фурт Таймораз. Уой фждбжл ж арфи дзубандий Тускъай-фурт загъта:

– Уж аци жуужнкж мжнбжл жвжруй устур ихжс, жма уой исжнхжст кжнунбжл мж хъауритж нж бавгъау кжндзжнжн.

ÆHOCTÆMÆ ЦАРДÆГАС УОДЗÆНÆЙ НÆ ЗÆРДИТИ...

Айразмæ ма куд игьосун кодтан, уотемей Украини сермагонд тугьдон операций архайгей, танки командир, хестер сержант Есенати Таймуразен егерон агьазиау ескъуелхтдзийнади туххей аккаггонд ерцудей Уересей Бегьатери ном. Еци кадгин хуерзеуеги евдесен — «Сугьзерийне Стьалу» ереги Уересей гьеуайкенуйнади министри фиццаг хуедеййевег Целикати Руслан не республики Хецауади Хедзари цитгин уавери равардта Бегьатери маде, седзергес ема хеуенттеме се хецце фембелди рестег. Фембелди архайдта Цегат Иристони Сергълеууег Сергей Меняйло дер.

Цæликкати Руслан æ радзубандий уотæ загъта:

– Уæрæсей Федераций Бæгъатæри «Сугъзæрийнæ Стъалу» ей нæ Фидибести ефседдонти намусгин архайдæн тæккæ агъазиаудæр ема кадгиндæр аргъгæнæг хуæрзеуæг. Хъæбæр федарæй ми æруагæс кæнуй е, ема, Таймурази æскъуæлхтдзийнадæ дæнцæн ке исуодзæнæй æнæгъæнæ Уæрæсей дæр мингай æригæнттæн.

Есенати Таймураз æ æгæрон агъазиау тугъдон æскъуæлхтдзийнади фæдбæл Уæрæсей Президент Владимир Путини Указмæ гæсгæ аккаггонд æрцудæй Уæрæсей Федераций Бæгъатæри кадгин ном. Æма еци ном æвдесæг «Сугъзæрийнæ Стъалу» ин æ хеуæнттæмæ дæтгæй, Цæликкати Руслан баханхæ кодта:

– Дæ фурт, дæ цардæмбал, де 'нсувæр е 'фсæддон ихæс æнхæст кæнгæй фескъуæлхтæй дессаги агъазиау лæгдзийнадæй. Сауæнгæ уæхæн уавæрти равзургæй, æма, куд тугъдон, уотæ дзуапп раттуни фадуат ин ку нæбал адтæй, уæддæр уоййа-

ЕСЕНАТИ Таймураз

сæбæл æнæбасæтгæ уоди хъаурæ бавдиста, æма, знæгтæ, ци нæ ин фæккодтонцæ, уæддæр æй басæттун сæ бон нæ бацæй... Зæрдибунæй уин арфæ кæнун, уæхæн æхсаргин фурт ке исгъомбæл кодтайтæ, уой туххæй...

Сергей Меняйло дæр æ радзубандий баханхæ кодта, абони Иристон æнæгъæнæй дæр куд сæрустур æй Есенати Таймуразæй. Æма æ хеуæнттæн загъта:

– Сæрмагонд тугъдон операций на республикай ка архайуй, уонай Уаррасей Федераций Багъатар фиццаг иссай да фурт, да сари хецау, де 'нсувар... Украчини ци сармагонд тугъдон операци цауй, уомаен а такка райдайанай ба абони уанга на тугъдонта ановудай анхаст канунца са ахсгиаг ихаста – нацисттан карз нихкъуард датгай, сабурцараг адами багъауай кануни туххай, тох канунца уодуалдайай, сауанга са цард нивондан архассуни уанга дар. Ема мах ихасгин

ан нæ тугъдонти бийнонти фарсмæ балæуунæй, цæмæй гъæуй, уомæй син æнхæстæй агъаз кæнунæй. Сæйрагдæр ба – алцæмæй дæр байархайун, цæмæй, абони е 'фсæддон ихæс ка æнхæст кæнуй, уони нæ Фидибæстæбæл еузæрдиуондзийнадæ, æхсардзийнадæ æма уодуæлдайдзийнадæ æностæмæ нæ адæми гъудæги цæронцæ.

Цæликкати Руслан радзурдта Есенати Таймурази бæгъатæрдзийнади туххæй. Ци танки экипажи командир адтæй, е, батальони исконди уогæй, стратегион æгъдауæй ахсгиаг цæрæн рауæнмæ ку бахъæрттæй, уæд тохи бацудей, берцей си зинге фулдер ка разиндтей, знаги уехжен тухти нихме. Знаги дууж бронехуждтолги жма ж 30 нацисти ниддæрæн кодта, фал уæдмæ хестæр сержант Есенати Таймуразæн æxe танкбæл дер исембалдей ремодзен ермег. Ема уæд Есени-фурт æ экипажæн равардта бардзурд, цæмæй танкæй рахезонцæ, æма сæмæ хæстæг ка адтæй, еци гъæди къохи хе æрримæхсун. Изæрдалингти ба гъæуама неже ефседте кеми адтенце, уордеме байервезунбел байархайдтайуонце.

Ци раужн адтжнцж, уой исбæлвурд кжнгжй, Есени-фурт жма е 'мбæлттæ фæннæхстæр æнцæ, уæрæсейаг æфсæдти æрбунати 'рдæмæ, фал æнай-æнойти исцурæвæрæ 'нцæ, украинаг националисттæ сæ размæ ци хуæрзцæттæ арæсæн исаразтонцæ, уобæл. Байеудагъ син æй карз тох, кæций рæстæг Таймураз уæззау цæф фæцæй, æма æ кеми нæ уогæй, уацари бахаудтæй.

Знæгти къохи бахаугæй, етæ ин ци нæ кодтонцæ, ци гъезæмæрттæ ин нæ бавзарун кодтонцæ, уæддæр æй æрсæттун сæ бон нæ бацæй, сæ хæццæ уотид дзорунбæл дæр нæ исарази 'й, æгириддæр син неци загъта, нацисттæ си Уæрæсей Федераций æфсæдти туххæй ци хабæрттæ агурдтонцæ, уонæй. Æ цардæн цæйбæрцæбæл тæссаг æй, уой бæлвурд лæдæргæй, Есенати Таймураз е 'фсæддон ихæсбæл кæрæй-кæронмæ еузæрдиуонæй байзадæй.

Цæликкати Руслан ма куд загъта, уотемей не 'мзенхон бегъатер еци гъеземайраг раферсе-баферсити рестег е знегтеме бадодой кодта: «Нехеме ку исездехон, уед райсдзенен автомат ема ерездехдзенен сумах, фашистти марунме!..»

Гъулæггагæн, нæ ин бантæстæй æ еци фæндæ исæнхæст кæнун. Фал ин æ фæндæ æнхæст кæнунцæ, Украини зæнхæбæл сабурдзийнадæ æма рæстади сæрбæлтау арæзт сæрмагонд тугъдон операций Уæрæсей æфсæддонтæй ка архайуй, етæ. Æма син бантæсæд сæ еци ихæс тагъд рæстæгмæ исæнхæст кæнун, сæйрагдæр ба – сæ еугур дæр цардæгасæй æма æнæгъигæдардæй исæмбæлæнтæ сæ фидиуæзæгбæл, сæ бийнонтæбæл, сæ хеуæнттæбæл.

Нæ Цитгин Исфæлдесæг, багъæуай сæ кæнæ!..

Нæ уацхæссæг.

ХУАРЗ ХАБАР — НИФСДÆТТÆГ!..

— Цæгат И р и с т о н м æ б æ л ц ц æ н т т и æргом фулдæр æрбаздæхунæн устур агъаз фæууодзæнæй «Нимæдзон туризм», зæгъгæ, мадзал. Аци

ахсгиаг гъуддаг исаразуни ихес ехемее райста сервис МегаФон. Æреги, Дигоргоми «Æрте хуери», зегъге, ехсердзенмее бауагъта бундорон станце 4G ема уой ферци аци коммее ерцеует туристти исефтонг кодтан тагъд мобилон интернетей. Зегъун гъеуй уой дер, ема немее аци анз серди белццентте ербацудей фари берцей 34 процентти фулдер.

Седзар ама са ниййергути анжевгед байзайаг суваллантта-бал ауодундзийнади мадзалттай еу ай, царануатта син даттун. Уонай бабай дасеман ноябри лавард арцаудзанай науаг фатерта.

Зӕйӕуорамӕн фарс арӕзт ӕрцӕудзӕнӕй «Мамисон»-и курорти. Æ дӕргъӕ уодзӕнӕй 162 метри, ӕ бӕрзӕндӕ ба – 4,85 метри. Зундгонд куд ей, уотемей «Мамисон» арӕзт цӕуй Алагири райони, игонгонд ба гъӕуама ӕрцӕуа 2024 анзи.

Национ проект «Æнæнездзийнадæ гъæуайкæнуйнадæ»-йи фæрци нæ республики арæзт цæуй берæ ахсгиаг гъуддæгутæ. Мæнæ

ржхги на медицинон косандантта бабай райсдзананца фараст сармагонд хуадтолги. Еци проектма гасга косун райдайдзананца дохтирти амбулатори Хумаллаги, фельдшерон-акушерон пунктта Мацута ама Рамони-фурти поселоки. Фауунтабал анца аразтадон-цалцагганан кустита Хъарман-Синдзигъауи амбулаторий ама Бехъани фельдшерон-акушерон пункт. Анзи каронма ма цалдар медицинон косандони арцаудзананца цалцаггонд.

Ужржсей еужнджс регионей хжццж Цжгат Иристон дуккаг анз архайуй алли къабæзти гъжугж джсниждтж жртасуни федералон проекти. Уой фжрци бжлвурдгонд жрцуджй, циуавжр кустужттж жма организацитж цжттж 'нцж, зжгъжн, сувжллжнттж ка гъомбжл кжнуй, жма жнжгъжнж бон косунжн фадуат кжмжн нжййес, ужхжн силгоймжгти, 14 анзи кжбжл исжнхжст жй, фал ахурадж кжмж нжма ес, 50 анзи кжбжл цжуй, кенж е 'нжнездзийнадж гъигждард кжмжн жй, ужхжн аджми кустмж райсун.

Фиццаг хатт Цæгат Иристони арæзт æрцæудзæнæй бизнес-тур Уæрæсей алли рауæнти архайæг социалон амалгъонтæн. Дзæуæгигъæу 17-19 октябри исиуазæг кæндзæнæй сæрмагонд конкурс «Анзи хуæздæр социалон проект»-и финалистти, кæцитæ архайдзæнæнцæ аллихузон цæмæдесаг мадзæлтти.

КУСТИТА ДАР – АФОЙНАДАБАЛ

Уæрæсей экономикон ирæзти министри хуæдæййевæг Сергей Назаров жржги ци жмбурд исаразта, уоми дзубандий зинга тргом тздахт **жр**цуд**ж**й Ц**ж**гат Кавкази регионти экономикон ирæзти раззагдæр проекттæмæ.

Цӕгат Иристони гъæуама ци фондз раззагдер проекти енхестгонд æрцæуонцæ, уони туххæй радзурдта республики Хецауади Сæрдар Дзанайти Барис. Са еумаейаг аргъ **ж**й 64 миллиард соми. Ц**ж**гат Кавкази федералон зилди социалон-экономикон ирæзти департаменти разамонæг Игорь Храновский куд загъта, уотемей аци анзи дуккаг квартели Цегат Иристон æ экономикон проектти сæйраг нимæдзтæ æнхæст кæнуй, æвдесуй хуæздæр бæрæггæнæнтæ.

«Агропромышленнон комплекс»-и ес фондз дæлпроекти, сæ хæццæ ес «Хъазахъаг хутор» дæр. Фæткъуй рæзбæлæстæ си ниййаразтонцæ 771 гектари, рæзæ æфснайæн исаразтонца 50 мин тоннеман. Нуртакка си фæлгонцадон куститæ кæнунцæ, æ алфамбулайтæмæ ин зелунцæ. Гъаруæтти комплекс «Алани» исаразунжн радех кодтонцж зжнхи хай, æ проектон-хæрзти гæгъæдитæ ин цæттæ кæнунцæ. Æрхонки станици инженерон инфраструктури объекттæ цæттæ кæнунцæ, мадта интеграцион агрохолдинг «Аланий æхсир» дæр арæзт цæуй.

Балеркæсалгæдарæн хæдзарада исаразунбал дар куст цауй.

«Нæуæг туристон дестинацити ирæзт»-и проектæн ес дууæ дæлпроекти. «Алани-парк»-и фæзуати бал исаразтонца нади ама инженерон инфраструктура, гъжуга ефтонггæрзтæ балхæдтонцæ, коммуникаците аразунце, белцценттеласен ауигъд над монтаж кæнунцæ.

1,7 километри дæргъæн лыжитæбæл бурæн трассæ аразунцæ. Туристон-рекреацион комплекс «Къæхтисæр»-æн специалисттæ исаразтонца инженерон хизта, нади еу хай аразунмæ бавналдтонцæ, иннемæн проект кæнунцæ.

Нæ республикæн сæйрагдæр æй «Мамисон»-и проект исаразун. Нуртæккæ коми аразунцæ нæдтæ: тъунел **жма нади дууж хайебжл косунцж.**

нади, лыжитебел бурен хуенхон трассæ, сноупарк, фæззиндзæнæй ма си жнджр гъжугж гъудджгутж джр.

Фæзуат инженерон фæрæзнитæй гъжуайгонд жрцжудзжнжй, уодзжнай си 700 бунатемай фулдар.

Дзанайти Барис куд радзурдта, уотемæй Дзæуæгигъæуи аэропорти аразунце неуег аэровокзал, ендагон инженерон хизтæ си исæвардтонца, бастихаййи медаггаг кустита кæнунцæ, ефтонггæрзтæ си æвæрунцæ. Дзанай-фурт куд баханхæ кодта, уотемæй куститæ æнхæстгонд цæунцæ пъланмæ гæсгæ, объект аци анзи кæрон исцæттæ уодзæнæй. Еугур проектте дер республикен жнцж гъжугж, айдагъджр экономикон æгъдауæй нæ 'нцæ ахсгиаг, фал ма син социалон ахедундзийнадæ дер ес. Феззиндзеней неме 7,5 мин нæуæг кусти бунати. Республики разамунд сæмæ алкæддæр сæ гъос

Уæрæсей экономикон ирæзти Министрадæ куд байамудта, уотемæй агропромышленнон комплекси исарæзт тæккæ фулдæр косæн бунæттæ ратдзжнжй.

Исараздзæнæнцæ си къанатон дууæ

АДÆМИ ЦÆСТÆ УИНАГÆДÆР ÆЙ!..

ХИЦЦАГ ЦАРДМÆ ПАДДЗАХ ДÆР БÆЛЛУЙ!..

Æцæгæйдæр, алцæмæй æнхæст ема зердрохс цардей церун ба ке на фандуй. Ема еци равгай абони хайгин ка нæма 'й, уонæй дæр кедæрти уӕгӕ нӕ мӕлуй, кадӕртӕ ба, ци ес, уобæл исарази уогæй, уоййасæбæл си не 'руагæс кæнуй, исонибо-ддзийнæдтæ æрцæудзæнæй, е.

Уомæн æвдесæн, фонд «Æхсæнадон цæстингас» æрæги уæрæсейæгти 'хсæн ци æрфарст исаразта, e. Куд ужмж кжсуй, анзи жрджг – анзи фæсте цардиуагæ Уæрæсей ци хузи раййевдзæнæй æхе, зæгъгæ, ке бафарстонца, уони дзуаппита еумайагæй рауадæнцæ мæнæ ауæхæн (проценттей).

Куд уинæн, уотемæй æрфарст уæрæсейæгтæн се 'ртиккаг хаййæй минкъийдер – 29% – се зерде дарунцае, анзи ардаегмае - анзмае цардиуаге феххуездер уодзеней, уобæл. Сæрди ци æрфарст арæзт **жр**цуд**ж**й, уоми ба ад**жми** ц**ж**стингас зингæ райгонддæр адтæй – сæ 36% жуужндтжнцж, исонибони хужзджр ке уодзæнæй, уобæл.

Уога уобал ка не 'ууандуй, ама фæффуддæр уодзæнæй, уавæр уотæ ка нимайуй, уони бæрцæ дæр фæмминкъийдæр æй (иссæй 17%; мартъий адтæй 28%, июни ба 18%).

Уой хæццæ алли æртиккаг дæр (32%) куд нимайунцæ, уотемæй алцидæр байзайдзæнæй, нуртæккæ куд **ж**й, уотем**ж**й.

Уавер кед феххуездер уодзенай, уаддар рахги на, фал артафондз анзей фесте – уоте енгъел æнцæ æрфарст адæми 42%, cæ 12% ба куд нимайунца, уотемай фаллæгъуздæр уодзæнæй, 25% ба неци **жийивддзийнждтжмж жнъжлмж** кæсунцæ.

ЗУНДГИН ЗАГЪДМÆ МА ИГЪОСÆГ КУ УИДÆ!..

Уæд дин Хуцау еу жнжхуцаумж ку исмжстгун уиде ема уодхессегæн ку зæгъидæ:

- Цо æма рамарæ еци лæги!..
- Цæугæ æма еци лæги рамарæ!..
- Æма 'й айразмæ ку рамардтон?!

Нæ 'й рамардтай. Цæугæ æма 'й адæми

'хсæн агорæ, уоми кæмидæр æй... Уодесæг рацудæй æма агорунтæ байдæдта... Фал ӕй нӕ ирдта, ка 'й гъудӕй, уой. Æцӕг аллираужн джр уой жвзаг жма уой зунджй ке цжрунцж,

уой лæдæрдтæй. Хуцауи размæ исæздахтæй æма

– Дæ бæрзонддзийнадæ, æз айдагъдæр бауæр

марун, зунд рамарун ба мæ бон нæй... Еци Уодесæгæй тухгиндæр разиндтæнцæ, айразма жмантъери растагути Уарасейан жнай-жнойти хецауеужггжнжг ка рацжй, уони хорнигулжйнаг унаффжгжнгутж. Бантжстжй син сæ сæри зунд (уогæ сæмæ уæхæнæй ба ести адтай?..) ницъцъала канун, еци адулитай испайда кæнун сæ æносон бæлди – Уæрæсе бунихæлд фæккæнуни гъуддаги. Уомæй син неци рауадæй - Уæрæсей рæстзæрдæ дзилли зундæн нецихузи ниммарæн ес, æма тагъд рæстæгути бабæй нæ жнжфжккеугж хъаури бацжудзинан...

Жан-Поль МАРАТ (1743-1793), цитгин французаг революций архайæг: «Адæмтæн сæхе тæрсундзийнадæ се 'фху**жргутжн равгж джттуй хъада**манта сабал баканунан...»

Мах, Уæрæсей адæм, тæрсага ке на ан, уой жнасть жна дуйне дар балвурдей зонунце. Фал уеддер дессаг ей, не кæддæри алцæмæй дæр æнхæст æма тухгин бæстæ æмæнтъери рæстæгути зæууатмæ ка æртардта, еци разамонгут ебел хъоди бакенуни бести сæ сæ хъозæнттæ изæдтæ фестун кодтонцæ, номерæн мемориалтæ син аразунцæ... Уæд мах, кæд нæхе рæстзæрдæ дзиллæбæл нимайæн, уæд цаман нигъгъос ан, цамай тарсан?..

Исаак НЬЮТОН (1643-1727), англисаг номдзуд ахургонд: «Кæд иннетæй уæлдай идарддæр уидтон, уæд уомæ гасга, ама лаудтан уайугдæрти усхъитæбæл...»

Мадта нуриккон хецаудзийнади бæрзонддæр рауæнти бадгутæ дæр бæрга тербадтанца уахан усхъитабал – советон доги агъазиау жнтжстдзийнждтжбжл. Жма уордигей кед идердтеме ести уинунце, уеддер айдагъдер сехе пайдайен, сехе уоденцойне исонибон. Фидибæсти сагъæстæ ба сæ гъудий дæр нæ 'нцæ.

Омар ХАИЯМ, рагонпер сайнаг поэт: «Хуарздзийнадæй фудракæндæ куд нæ игуруй, уота фудракандай дар хураздзийнада на игуруй. Уой равзарунен ба нин леверд ей адæймагон цæстингас...»

Кæд уотæ 'й, уæд мадта, Уæрæсейæй абони ка фæлледзæги 'й, уонæн нæ Фидибæстæ агъазиау хуæрзтæ ку фæцæй, уæд еци хуæрзтæй цæмæн райгурдæнцæ еци гадзирахаттæй рацæугути фудракæндтитæ, цæмæн сæмæ разиндтæй уоййасæбæл фудæнхæ сæ Райгурæн бæстæмæ. Уога уаханттан Райгуран баста дар наййес – фулдæр сайæни хæццæ син тæгæна кæми ниввæронцæ, е син исуй уæхæн...

АДÆМ КÆРÆДЗЕЙ НИФСÆЙ ÆНЦÆ ЦАРДГЪОН...

Раст зæгъгæй, битирадæ æмæ хуæрзауодундзийнадæ æнхæст кæнун гъæуама ey

бонбæл ма евгъуйа – е гъæуама уа адæймагæн æ уоди еудадзугон домæн, рæстзæрдæ адæймаг æй æхецæн гъæуама нимайа æ цæргæ-цæрæнбæнтти æнæмæнгæ æнхæсткæнуйнаг ихæсбæл. Зæгъун гъæуй уой дæр, æма раст еци менеуæг нæ адæми уодигъæди фæлтæрæйфæлтæрмæ цитгийнагæй бæрæг дардта æма нерæнгæ дæр даруй...

«Махма хуаруйнаг дзаумауттабал не 'ййевунца!..»

Уой фæдбæл нæмæ æрæги дзубанди рауадæй нæ республики адæмон финсæг Даурати Дамири хæццæ, æма мин ракодта еу хабар. Кæддæр ин еу кувди ци дзæбæх зæронд лæги фарсмæ бадгæ рауадæй, е, фингæбæл берæ бæркæдтæ фæууингæй, æримиста æ кæддæри мæгур сабийдогæ. Æ фиди мади туххæй мин мæнæ уæхæн цау радзурдта:

– Тугъди размæ, 1933 анзи, дан, Уæрæсейæй ардæмæ ци адем лигъдей, уоней еуете бахъерттенце сауенге Зинцъареме дер. Еу бон нин не дуар æрбахуаста еу силгоймаг, æ хæццæ æ дууæ борсæр минкъий биццеуи, уотемæй. Нæ фиди мадеме дзоруй, мене дæуæн ка бæззуй, уæхæн рæсугъд фесарейнаг шарф неме ес ема 'й хуаллагбел еййевæн. Мæ нана сæ медæмæ æрбахудта, сæ рази син, уæд пецæй ке райиста, еци тæвд кæрдзин æрæвардта, гъосини

син уæрмæй æхсир исхаста... Ду ку фæууидтайсæ, етæ куд зудæхуæрд кодтонцæ, уой!..

Уждиже иннж кжрдзин джр къжйбжл жржвардта, иуазгутжиж бакастжй жма сж сж цжстингасжй балжджрдтжй, ке нжма бафсастжнцж, уой джр син сж рази жрсаста. Фжллжбурдтонцж бабжй имж. Жртиккаг кжрдзин ба син уорс хжцъели батухта, уотж син зжгъуй, кжрдзин хъжбжр хуайраг жй жма, дан, уин нур бал фагж 'й, кенждта уж ревжд ахсжнтже ести кжндзжнжнцж.

Иуазгуте исистаденце, силгоймаг нанай е гъебеси ербакодта, е цестисугте е ростебел еруаденце, уотемей, еци дессаги ресугъд шарф фингебел еревардта. Нана ин ейфестеме е къохи фессагъта:

 Махмæ хуæруйнаг дзаумæуттæбæл не 'ййевунцæ...

Уобел жнзте рацудей. Тугьди фесте бенттей еуеми нин фессехуар кадер не колдуар æрбахуаста. Æз имæ ракастæн. Бæрзонд борхелæ лæхъужн афицери даржси, ж реубжл цалдæр хуæрзеуæги. Æз, дан, еухатт тæвдæ кæрдзин æма уазал æхсирæй ке фæххинстайтæ, еци уруссаг биццеутæй еу дæн. Мæ нанайæн фæхъхъуритæ кодта, уæдта æ къохи ци тухтон адтæй, уой райхалдта: рæсугьд гъолæнттæ сæрбæттæн си исиста, сауæнгæ, дан, æй Берлинæй исластон, æхуæдæг ин æй æ сæрбæл æркодта. Гъæуама, дан, дæмæ мæ фазон æнсувæри хæццæ иссудайанæ, фал... Тугъди феммард ей, Эльби билгæрон ин мæхе къохтæй цирт искъахтон, æцæгæлон зæнхæ иссæй е 'носон бунат...

Нур ба ме нанай цестисугте е 'нцъулдте ростебел ергер-гер кодтонце...

Аци хабармæ гæсгæ мæ зæрдæбæл æрбалæудтæй, хестæртæй куд ес фегъосæн: раздæри, абонæй берæ тухстдæр растантути адам карандзебал, дан, зингæ еузæрдиуондæр адтæнцæ, багъæуаги кæрæдземжн фжййагъаз кжнунбжл нж аурстонца. Нур ба са дуартта федар жхгжнун байдждтонцж, фиццаги хузжн сжмж хеуонау нæбал бауайдзæнæ... Аци загъд, **жв**едзи, бустеги раст ней. Гъо, бере цемейдерти кередземай ниххецанта ан, карадзебæл уоййасæбæл æхцул нæбал ан... Фал е фиццаг бакасти æй, æцæгæй ба багъæуаги кæрæдзей фарсмæ æрбалæууæн, тухст уавæри ка бахауй, ке равгæ куд фæууй, уотæ фæййагъаз кæнуй. Уой дæр айдагъ хеуæнттæн нæ, фал æцæгæлæнттæн дæр, хъæбæр идæрдтæй нæмæ ка 'рбафтудæй, уонæн дæр, нæ хуарздзийнаден нин ескед исдзуапп кæндзæнæнцæ, уобæл **жгиридд**ер не гъуди кенгей. Уомен евдесен – не дзилле мæнæ фæстаг рæстæгути Донецки æма Лугански цæргутæн куд зæрдиагæй агъаз кæнунцæ е дæр, уæдта уордигæй нæмæ ка исæфтудæй, еци лигъдонти куд зæрдиагæй исиуазæг кодтан, е дæр. Еци хабæрттæ игъустгонд жнцж, фал си уждджр еу цалдæрей кой ба ракæндзинан.

ЛИГЪД АДÆМÆН — ЗÆРДИАГ АГЪАЗ

Украинæ, Лугански æма Донецки адæмон республикитæй

лигъд адамаей аци анз сарди Цагат Иристон ке исиуазает кодта, уони нимаедзае иссаей фондзсаедае адаеймагемаей фулдаер, се 'мбес — сувалланттае. Аразт син арцудаей гъаугае социалон уаваертае: цараен бунаеттае, хуайраги продукттае, уаледараес, фиццаг анаемаенгае гъаугае дзаумаеуттае даер.

Фиццаг бæнттæй фæстæмæ сæ хæццæ косун байдæдтонцæ психологтæ, арæзт син цудæй фæлладуадзæн æма социалонкультурон мадзæлттæ.

Скъоладзау кæстæртæн æвæстеуатæй арæзт æрцудæй ахур кæнуни фадуæттæ дæр. Республики спорти министради хъеппересей спорти гъуддагмае сае гъос ка даруй, еци сувæллæнттæ тренировкитæ кæнун байдæдтонцæ Цæгат Иристони гимнастикон цагатиристойнаг суваллантти спортивон коллективти хæццæ. Уæлдай æргом здæхт цæуй, республикæмæ сæхе 'гъдауæй ка 'рцудæй, еци лигъд адæммæ. Уони нимæдзæ дæр иссæй цалдæр адæймагей уæнгæ, цæрун райдæдтонцæ сæ зонгитæ æма хæстæгутæмæ. Республики социалон агъазади Центри минæвæрттæ исбæрæг кæниуонцæ рæстæгмæ æрцæугути адристæ, сæ цардиуаги уавæртæ. Цæмæй гъжуагж 'нцж, циуавжр агъаз син бакæнун гъæуй, уой исбæрæг кæнгæй, гъæугæ агъазгонд син æрцæуидæ.

Еугуруæрæсеуон акци «Мах ан еумæ»-йи фæлгæти республики арæзт æрцудæнцæ гуманитарон агъаз жмбурдгжнжн бунæттæ. Нæ республикæй гуманитарон агъаз рарвистонца 284 тоннемай фулдар. Донецки адæмон республикæ æма Лугански адæмон республики цæргутæн Цæгат Иристонæй **жрвист жрцуджй жртжсждж** тоннемей фулдер гуманитарон агъаз - еци гъуддаг исаразуни аллихузон паддзахадон ведомствити хæццæ архайдтонцæ хумæтæг граждæнтæ æма амал-

КÆСТÆРБÆЛ АУОДУН – УОДÆНЦОЙНÆ

Нæ рагфидтæлтæй нин байзадæй уæхæн загъд: «Кæстæрæй хестæрбæл устурдæр

ихæс ес!..» Æма й, æвæдзи, уотæ лæдæрун гъæуй, кæстæрæн æ сабийдоги уоййасæбæл æ бон неци фæууй æ карни хабæрттæ аразунæн, æма уомæй æнæгъæнæй дæр ихæсгин исуй хестæр, æ царди нæдтæбæл æй е гъæуама фæррæствæндаг кæна, цæмæй æ исонибон уа райдзаст æма æнтæстгин. Мæнмæ гæсгæ, уобæл дзорæг æй мæнæ аци таурæхъ дæр.

...Недзаманти нæ рагфидтæлтæ сæ æмзунд æма æмвæнди фæрци уоййасæбæл сæ хъаури адтæнцæ, æма син тухæгæнæг тухæ нæ ирдта. Уæд бабæй сæмæ еууæхæни цидæр знаг лæборунтæ байдæдта, фал ин на рагфидталта уахан бæрзæйсæттæн нихкъуæрд равардтонца, ама е уайтакка а уавæр балæдæрдтæй, бафедаужн, зжгъгж, корун райдждта. Ци минæвæртти æрбарвиста, етæ федауни гъуддаг арæзт ку 'рцудæй, уæд махонти бафарстонцæ:

- Мах дес кæнæн, уе 'нæбасæтгæ тухæбæл!.. Кæцæй уæмæ цæуй уойбæрцæ хъаурæ æма нифс?.. Басæттæн уин ку нæййес!..
- Нæ паддзах ни уотæ домуй, – адтæй сæ дзуапп.
- Æма æ хæццæ фембæлæн, радзубанди кæнæн нæййес?
- Нуртæккæ хусгæ кæнуй.
   Ку райгъал уа, уæд, бæргæ, фал дзоргæ нæ кæнуй.
- Уинун нин ей уеддер феккенун кенете, ниллеудтенце федаугуте.
- Хуарз, загътонцæ фусунтæ æма цæйбæрцæдæр рæстæги фæсте еу силгоймагæн рахæссун кодтонцæ æ нæуæгигурд биццеуи.
- Е ей не паддзах. Уой феденбел гъуди кенгей ан енебасетге, нифсгун. Е ни домуй ехе ема е зенхе гъеуай кенун

Аци таурæхъ, куд тугъдон хабар, уотæ балæдæрæн ес. Фал æцæгæй ба е уой æвдесуй, æма нæ адæммæ фæлтæрæйфæлтæрмæ тæккæ агъазиуадæр гъуддагбæл нимад цудæй кæстæртæбæл ауодун – уомæн ема етæ алкæмæн дæр æнцæ æ нифс, æ зæрдæдарæн, æ исонибон...

Цæгат Иристони рæстзæрдæ дзиллæ сæ гæнæнтæ æма равгитæмæ гæсгæ агъаз кæнунцæ Донбасси цæргутæн æма сæрмагонд тугъдон операций архайæг уæрæсейаг æфсæддонтæн.

Еци æгъдау æнхæст кæнун уæлдай ахсгиаг æй нури цардарæзти - рæстæгутæ уæхæн жнцж, жма сувжллонгин бийнонтæй хъæбæр беретæ æййафунца аллихузон нахъертондзийнæдтæ. Раст зæгъгæй, паддзахади 'рдигæй син агъазгонд цæуй, æ равгитæ кæмæн куд амонунца, уота сама факкесунце хецен адеймегуте, коллективтæ, хуæрзауодæн организацитæ. Еци гъуддаг бæлвурддæрæй разиндтæй скъоладзаути ахури нæуæг анзмæ цæттæ кæнуни рæстæг.

Загъен, бере рестегути нæмæ уæхæн арфиаг гъуддæгутæ æнхæст кæнуй «Берæсувæллонгин бийнонти Еугонд». Мæнæ нур дæр фиццаг – еуæндæсæймаг кълæсти ахурдзаутæй жхсжзсждемжй фулджремжн бере цемейдерти феййагьаз кодта. Уой фæдбæл æ разамонæг Дзоблати Альбинæ уотæ радзурдта:

- Кæд æма раздæр скъолама бацатта канунан агъаз кæнианæ фæндзæймаг кълæсти ужнгж ахурдзаутжн, ужд аци анз ба рахастан унаффæ айдагъ кæстæркъласонтæн нæ, фал хестæркъласон сувæллæнттæн дæр файйагьаз канун. Фиццагкъласонтæн балæвар кодтан хизинтæ, дуккагей фендзеймаг кълести ужнгж ахурдзаутжн балхждтан канцтоварон ефтонггæрзтæ, фæндзæймагæй еуæндæсæймæгти уæнгæ ахурдзаутæн ба уæледарæс æма къахидарæс...

Аци еугондей уелдай ма ахурдзау кестерти скъоламе цеунма бацатта канунан фадуæттæ исаразтонцæ нæ республики берæ аллихузон организацитæ. Сæ еугуремæн дæр зæрдиагæй арфæ кæнæн – ци хуарздзийнадæ ракодтонца кастартан, уомай етæ уодæнцойнæ исаразтонцæ айдагь уонжн жма сж ниййергутæн нæ, фал сæхецæн дæр.

АМОНДГУН УÆД Æ KAPHÆ!..

Берӕ бӕнттӕ, мӕйтӕ ӕма жнзти джргъи Донбасси цжргута ахсавай-бонай анцойна нæ зудтонцæ, Украини национал-экстремистте евуд адеми нихмæ тох кодтонцæ, æбуалгъ миутæ син аразтонцæ. Сæ уавæр син фæррæуæгдæр кæнунæн Уæрæсей алли регионти хæццæ Иристон дæр æ агъази къох бадардта уоми адæммæ.

Мæнæ уин идарддæр ци хабар ракæнуйнаг ан, уой ба нин ракой кодта журналист Цæгæрати Жаннæ.

...Аци анзи мартъий фиццаг бæнтти нæ республикæмæ ци лигъд адем иссудей, уони хецца адтанца Елена Кольчугина æма æ еуæндæсанздзуд кизгæ Карина дар. Донецки Адамон Республикæй, сахар Ясиноватай-

Еленæ æнгъæлдзау ке адтей, уоме гесге ин зиндер адтей неуег уаверти ехе ерлæдæрунæн. Æ зæрдæ, ай-гъай, дзурдта æ бийнонтæмæ.

- Ясиноватайæйи байзадæнцæ мæ цардæмбал, нæ нанатæ æма бабатæ. Бæргæ мæ на фандадтай уонай хецан кæнун, æнæзонгæ, идард рауæнмæ цæун, фал уæддæр мæ сæри хецауи фæндони хæццæ исарази дæн, – дзоруй Еленæ. – Аст анзей дæргъи цардан нæмгути скъот

Елена Кольчугина а наужгигурд сабийи ханца. На зарда син загъуй, цамай са исонибон уа райдзаст, фарнайдзаг!..

жий ниууагътонцж сж цжржн хæдзарæ, сæ уарзон бийнонти. Исиуазæг сæ кодтонцæ сувæллæнтти республикон реабилитацион центр «Тæмиск»-и. Иуазгууавæртæ - гъар æма райдзаст цæрæн бунæттæ, афойнадæбæл хуæрзадæ хуæруйнаг, сабийтжн хейерхжфсжнтж жма

тæн бацæттæ кодтонцæ гъæугæ ахурæн гъæугæ гæнæнтæ.

Еци арфиаг гъуддагма са агъази хай хассунца Лескени гъаубæстæ дæр, уæлдайдæр фæсевæд – Донбассмæ рарвистонцæ, сахуждта ке 'рцатта кодтонца, ужхан гуманитарон агъаз.

ема дзармадзанти ремугъдтитей нехе римехсгей. Уавер на хужздар кодта жма иссудан Иристонмæ. Хъæбæр имонауæй нæ дарунцæ. Арфиаг ан нæ фусунтей. Æруагес ми кенуй, ке ралæудзæнæнцæ еци бæлдтаг бæнттæ, бæстæ басабур уодзæнæй, æма нæ райгурæн къонамæ ке раздæхдзинан, е.

Ами Цæгат Иристони æрцудей амондгун хабар - Еленен 12 июли райгурдæй биццеу. Хе бæдоли хузæн ибæл цийнæ кæнунца еугурай дар. Амондгун ниййерæг æ сувæллони фæлмæн æхемæ æрбалваста. æ уарзт æма циинæ æвдесгæи. Æ цæстингас кæд цардбæллон **ж**й, у**ж**дд**ж**р си, **ж**в**ж**дзи, бер**ж** цидæр сосæгдзийнæдтæ дæр ес.

– Фондз мæйей размæ æз зонгæ дæр нæ кодтон, Цæгат Иристон кæми 'й, уой, – байдзулдӕй силгоймаг. – Нур ба аци расугъд республика иссай ма биццеуи райгурæн бæстæ. Телефонæй дзоргæй, ном æвзурстан бон адтæй Сугъдæг Петр æма Павели имисæн бон, æма ин равардтан ном Павел. Ковæн, цамай Сугъдаг изад уа а гъауайгæнæг цæргæ-цæрæнбонти. Игурæндонæй нæ ку рафинстонцæ, уæд центр «Тæмиск»-и косгуте исаразтонце ресугъд бæрæгбон, – шартæ, музыкæ, деденгуте... Ме цийни цестисугта набал бауорадтон.

Мадæ æма сувæллони æрцудма бацатта кодтонца наужг ужттж. Алцжмжй джр сж исефтонг кодтонца: хуссануат, диван, телевизор, уазалгаенæн, ес си ваннæ æма санузел, сувæллон кæми тоха, уæхæн стъол, манеж (багъæудзæнæй **ж**й ф**ж**ст**ж**д**ж**р), дзаум**ж**утт**ж** соргæнæн æма хæдзари гъæугæ жнджр дзаумжуттж. Видеобастдзийнади ферци Лене аллибон дзоруй æ хеуæнтти хæццæ. Уонæн дæр фадуат ес, минкъий Павели куд ирæзуй, уой фæууинунæн.

Адæймаг ку райгуруй, уæд æ мади губунæй рахæссуй цидæр хуæрзеуæг. Минкъий Павликæн æ иуæнгти уæд ирон нифс æма ехсаре. Иристон ей е райгурен бæстæ, æма ин нæ метсæр ху**жнхтж**, У**жллагири** коми к**ждзос** уæлдæф æвдадзи хуасæ уæнтæ!

Абони ма раст уодзæнæй, фæккæсуйнаг адæмæн агъаз кæнун сæ еудадзугон куст кæмæн **ж**й, уони тухх**ж**й д**ж**р хец**ж**н**ж**й

Уомен ема тухст уавери ка бахауй, жма ин ж уавжр зждиуагонæй ка фæллæдæруй, ужхжн аджймаг ж фарсмж ку балæууа, уæд ин цæйбæрцæбæл æнцондзийнадæ æрхæссуй. Уой фæдбæл нин не 'хсæнадон уацхессег Хекъилати Земфире рахабар кодта мæнæ ауæхæн хуарздзийнади туххжй.

ТОГ РАВАРДТОНЦÆ ТУГЪДОНТÆН

Кæронбæттæни ба ма уин рахабар кæнуйнаг ан еума арфиаг гъуддаги туххей. Цеветтонга, Украини сармагонд афсæддон операци ку райдæдта, ужджй фжстжмж нж бжсти регионти цæунцæ аллихузон хуæрзауодæн мадзæлттæ. Уонæй еу иссей, «Донорте - Донбассен», зæгъгæ, уæхæн акци, кæци нæ республики цудæй æнæгъæна къужрей даргъи. Аразт ба æрцудæй Цæгат Иристони разамунди хъеппересей.

Дзæуæгигъæуи тогдæттæн станцеме, инне бенттей игьаугидæр, еци бæнтти дзæвгарæ фулдер адем цудей. Сермагонд жфсжддон операций архайгæи, уæззау цæфтæ ка фæцæи, еци æфсæддонтæн тог раттунмæ.

Станций сӕйраг дохтир Цхурбати Дианæ куд радзурдта, уотемей не республики аци станца 'й еунаг ама си ес еугур фадуæттæ дæр æнæкъулумпий**ж**й косун**ж**н.

– Уæззау сæйгитæ дзæбæх кæнуни мадзæлтти тæккæ сæйрагдæр æй тог, – баханхæ кодта Дианæ. – Е ку нæ фагæ кæна, уæд нециуавæр хъазар хуастæ фæййагъаз уодзæнæнцæ нези кене еверхъау фидбилизти бахаужг аджмжн. Станцж ефтонг кæнуй Цæгат Иристони еугур сейгедентте тог ема плазмей. Сæрмагонд æфсæддон операци ку райдæдта, уæд нæмæ тог раттунмæ нæ республики алли районтæй цудæнцæ донортæ, уотæ дер уиде ема енегьене бийнонтей дер. Не нимадме гесге не кадгин донорти нимедзе 'й 1500 адæймаги æма ма никки фулдæр кæнуй.

Акций архайдта нее республики Сӕргълӕууӕги ӕма Хецауади Администраций сæйраг консультант Ларисæ Саева. Е

- Аци зин рестеги гъеуама мах нæ тугъдонти фарсмæ æpбалæууæн, нæ бон цæмæй æй, уомей син феййагъаз кенен. Мæнмæ гæсгæ, уæхæн хуæрзауоден мадзелтти гъеуама алли адæймаг дæр архайа...

АГЪАЗГЪÆУАГÆГИНТÆ – ЦЪОППИДЗАГ, АГЪАЗГÆНГУТÆ – ÆСТÆН...

Нæ радзубандий кæрони ба ма уин уж зжрджбжл жрлжуун кæндзинан Хетæгкати Къостай цардей еу цау. Терегьедгенагæ зæрдæ, дан, ин адтæй. Æ райгурæн гъæу Нарæй е 'мбал Дзанайти Садулли хæццæ сахарма куд цуданца, уотемай сабæл рамбалдæй еу уосæ бузуртæ дарæси, скъудтæ дзабурти. Æ рагъи устур уаргъ. Къоста 'й ку фæууидта, уæд æ игъæлдзæгдзийнада ербайсавдай ема исдзурдта:

– Цума кæд фæййервæздзжнжнцж нж хужнхаг аджм аци гъезæмарæ цардæй?

Уоси ку баййафтонцæ, уæд Къоста бауорæдта бæх, исæвардта ин е уаргъ, уедта е дзиппити фæййагурдта, æма имæ ци фæстаг фондз соми адтæй, уони ин балæвар кодта, дæхецæн си дарес балхене, зегъге.

Цеме гесге райимистан аци хабар? Абони дæр цардиуагæ уæхæн æведауцæ иссæй **жма аджмжй беретж аллихузон** нехъертондзийнести фудей зиндзийнæдтæ æййафунцæ. Сæ уавæртæ сæхуæдтæ фæххуæздæр кæнонцæ, зæгъгæ, уотæ дер се, еведзи, фендуй, фал син уомжн джр гъжугж равгитж ес. Нæ дзиллæ уæхæн æнтъуснæги ке фудæй бахаудтæнцæ жма на паддзахади жмжнтъери исаразгæй си уайсахат ка рабонгин жй, уони бон бжргж 'й уавжр фæххуæздæр кæнун. Битиртæ иуаруней не, фал цардарезт еумæйагæй фæррастдæр кæнунæй. Кунæг! Уонæмæ айдагъдер сехе гъездуг кенуни сагъ-

Цума, Къостай зæрдихатти хузжн хужрзауоджн менеужг семе уеддер ескед феззиндзæнæй?.. Миййаг, уой хузæн сæ се фестаг сомте деттун ку не гьæуй... Уогæ е уоййасæбæл сагъессаг ема хецен дзубандий аккаг фарста 'й, уомæ гæсгæ ба ибæл æрдзоруйнаг ан нæ газети хæстæгдæр номертæй еуеми.

Ермæг мухурмæ бацæттæ кодта БИЧИЛТИ Алета

ДИГОРÆ

Цæгат Иристони Национ наукон киунугæдони æрæги арæзт æрцудæй Библий презентаци нæ маддæлон æвзагмæ тæлмацгондæй. Аци киунугæ бацæттæ кæнунбæл берæ рæстæги дæргъи æновудæй ка фæффæллойнæ кодта, еци исфæлдистадон къуари иуонгти исхуарзæнхæгин кодтонцæ нæ республики паддзахадон хуæрзеугутæй.

«РАГОН АЛАНИ — КАВКАЗИ КИРИСТОНДЗИЙНАДИ ИГУРÆН...»

Ужхжн гъуди Ужржсей Федераций Президенти жнхжстбаргин минжвар Цжгат-Кавказаг федералон округи Юрий Чайка баханхж кодта, Аланибжл дзи-уарж бафтаунбжл 1100 анзи исжнхжсти фждбжл жржги Дзжужгигъжуи ци сжрмагонд жмбурд аржэт жрцуджй, уоми.

Æ загъдмæ гæсгæ, рагон Алайнаг паддзахадæ 'й, Кавкази зæнхæбæл киристондзийнадæ кæцæй парахат кодта, уæхæн игурæн рауæн. Æма арфиаг æй, абони аланти байзæддæгтæ сæ фидтæлти уодварни хæзнатæ ке гъæуай кæнунцæ, еузæрдиуонæй сæбæл æновуд æнцæ.

Æ гъудимæ гæсгæ:

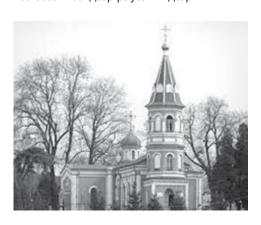
– Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзи юбилей киристон æхсæнадæн устур ахедундзийнадæ кæмæн ес, уæхæн бæрæгбон æй. Алайнаг паддзахади политики фæрци æ зæнхæбæл райдæдта аргъау-æнти арæзтадæ недзаманти. Уæд фæззиндтæнцæ рагон амайгутæ æма регионтæ ирæзтæнцæ, культурæ æма рохсади

Юрий Чайка ма баханхæ кодта, уотемæй Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзей фæдбæл нисангонд кадгин мадзæлттæн сæ агъазиаудæртæбæл нимад цæунцæ рагон киристон объектти реставрацион куститæ, культурон-рохсадон акцитæ, равдиститæ, графикон æма видео æрмæгутæ Аланти рагон паддзахади киристондзийнади историй туххæй.

Нæ республики Сæргълæууæг Сергей Меняйло еци æмбурди куд фегъосун кодта, уотемæй бæрæгбони кадæн нисангонд фондз æма инсæй мадзалемæй нуриуæнгæ æнхæстгонд æрцудæнцæ цуппæрдæс: анзи дæргъи никкидæр ма æнхæстгонд æрцæудзæнæнцæ иннæ еуæндæс мадзали дæр. Се 'хсæн: наукон конференцитæ, Национ музейи еудадзуг экспозицион равдиститæ аразун, уæдта нæ культурон бунтæмæ ка хауй, еци объекттæ реставраци кæнуни гъуддæгутæ.

Уагъд æрцудæнцæ почти зæрдæбæлдарæн маркæ, æфсæйнаг æхца.

Бæрæгбони мадзæлттæ арæзт æрцæудзæнæнцæ айдагъ Цæгат Иристони нæ, фал Мæскуй, Санкт-Петербурги æма нæ бæсти æндæр рауæнти дæр.

АРГЪАУÆНМÆ НАДБÆЛ ЦÆУГÆЙ – РÆСТВÆНДАГ!..

Аланибæл дзиуарæ бафтауни кадæн Цæгат Иристони Национ музейи арæзт æрцудæй къарти равдист «Аргъауæнмæ над».

Æ байгон кæнуни мадзали архайдта нæ республики Сæргълæууæг Сергей Меняйло æма æ радзубандий куд баханхæ кодта, уотемæй Иристони зæнхæбæл цæрæг дзиллæ киристон дин ке райстонцæ, е иссæй агъазиау историон цау. Æма уой лæдæргæй, гъæуама бæрнонæй гъæуай кæнæн нæ адæми уодварни хæзнатæ, сæ бундорбæл аразæн нæ цардарæзти гъуддæгутæ:

– Ужржсей Президент загъта ахсгиаг гъуди: гъжуама нж уеджгтжмж разджхжн. Нж истори, не 'гъджуттж, нж цардиуагон фжткитж ку жййевжн, ужд нж исонибон ци бундортжбжл исаразжн ес, етж нин фесжфдзжнжнцж... Ужржсе жй бержнацион бжстж, алли аджмихатт джр бжржг дарунцж ж хуждхуздзийнаджй. Аци равдист гъжуама фжстаг ма исуа, 24-25 сентябри фжсте джр сж гъжуама кжнжн республики джр жма бжсти жнджр раужнти джр. Аджмжн гъжуама радзоржн нж историй, ржсугъд культури, гъжздуг уодварни хжзнати туххжй.

Равдист ку байгон жй, ужд жрбацжужг аджм жрзилджнцж залбжл, фжууидтонцж равдисти хузтж.

Фæууинæн си ес дууæсæдæ кустемей фулдæр.

«АЛАЙНАГ КИУНУГÆДОНÆ» — ÆНОСТИ ÆЦÆГГАДИ ÆВДЕСÆН

Аланибæл дзиуарæ бафтауни 1100 анзи исæнхæсти фæдбæл ци берæ аллихузон мадзæлттæ нисангонд æрцудæй, уонæй еу адтæй сæрмагонд «Алайнаг киунугæдонæ» бацæттæ кæнун. Æма еци агъазиау гъуддаг æнтæстгинæй исæнхæст кæнун. Уой фæдбæл æрæги Цæгат Иристони Тæбæхсæути Балой номбæл паддзахадон академион театри арæзт æрцудæй цитгингæнæн мадзал. Уой игон кæнуни рæстæг нæ республики Сæргълæууæг Сергей Меняйло æ радзубандий зæрдиагæй райарфæ кодта «Алайнаг киунугæдонæ» исаразгутæн æма загъта:

- Аужхжн дессаги фжржзнж нжмж ке фæззиндтæй, е ахсгиаг гъуддаг æй, уомæн æма «Алайнаг киунугæдонæ»йжн ес жгжрон агъазиау зонадон, рохситаужн, гъомбжладон ахедундзийнадж. Киунугутæ 'нцæ аллихузон – наукон-популярон, наукон-ертасен ема аййевадон. Етæ бæлвурдæй æвдесунцæ нæ райгуржн бжсти, нж аджми цардаржэти евгъуд растагути антеменга зонуйнаг хабæрттæ æма цаутæ, киристон дини ахедундзийнадæ не 'хсæнади, Иристон Уæрæсей хæццæ байеу кæнуни гъуддаги. Киристон дини фæрци Уæрæсе æма Иристони паддзахæдти медастæу рахастдзийнæдтæн æвæрд æрцудæй æностæма федарай-федардар бундор. Ема махæн, абони цæрæг дзиллæн, нæ ихæс æй багъæуай кæнун æма байамонун нæ Фидибæсти истори, уой рæстдзийнадæ

Сæрмагондæй байамонун гъæуй уой, æма аци ахсгиаг гъуддаг арæзт æрцудæй нæ республики мухури æма дзиллон коммуникацити Комитет æма рауагъдадæ «Ир»-и хъæппæресæй. Зæгъун гъæуй уой дæр, æма «Алайнаг киунугæдонæ» ци æвддæс киунугемæй арæзт æй, уонæбæл ма рæхги бафтуйдзæнæй еума киунугæ, хуннуй «Моление о чаше», æ ниффинсæг æй Сæлбити Тамерлан.

«Алайнаг киунугæдонæ»-йи туххæй дзоргæй Алайнаг епископ Герасим загъта:

– Аци киунугутæ 'нцæ уæлдай цæмæдесагдæр, уомæн æма син ес устур ахедундзийнадæ. Æвдесунцæ киристон дини рохситауæн куст, æнцæ аллихузон финсгути хъæппæресæй финст. Гъулæггагæн, сæ тираж устур нæй, фал мæ зæрдæ дарун, тагъд рæстæги уой фæффулдæр кæнунбæл архайд ке 'рцæудзæнæй, уобæл.

Мадзали архайæг дзилли зæрдитæ сæ аййевадæй барохс кодтонцæ Мариинаг театри Цæгат Иристони филиали артисттæ æма музыканттæ, республики Паддзахадон филармоний зартæгæнæг нæлгоймæгти къуар, Хонсар Иристонæй аййевади минæвæрттæ дæр бацæттæ

кодтонца кадгин бараегбони концертон программа. Æвдист ма си арцудай «Алайнаг киунугадона»-йи алли киунуги туххай дар цубур кинонивта.

ЭРМИТАЖИ БÆНТТÆ – ИРИСТОНИ

Аланибæл дзиуарæ бафтауни1100 анзей кадæн Цæгат Иристони арæзт æрцæудзæнæнцæ Уæрæсей Паддзахадон Эрмитажи бæнттæ. Æ генералон директор Михаил Пиотровский уотæ зæгъуй:

– Хъжбжр зжрджхцжужнжй игон кжнан Цжгат Иристони аужхжн культурон жма рохситаужн мадзал – Эрмитажи бжнттж. Нж музейжн Кавказ жй ахсгиаг бунат, жма уой бавдесунжн ба нин заманай равгж иссжнцж, Аланибжл дзиуарж бафтауни 1100 анзей фждбжл ци берж аллихузон мадзжлттж аржзт цжуй, етж – уонжми архайгжй байархайдзинан, Эрмитаж ци жй, уой бержвжрсугжй республики дзиллжн бавдесунбжл.

Нæкæси, уой фæдбæл уодзæнæй, Михаил Пиотровский Цæгат Иристони Хетæгкати Къостай номбæл паддзахадон университети ЮНЕСКО-йи зали 24 сентябри ци лекци бакæсдзæнæй, е дæр.

Программи сæйраг цау исуодзæнæй равдист «Алайнаг паддзахади хæзнатæ. Паддзахадон Эрмитажи æмбурдгæндтæй». Æвдист си цæудзæнæй фондз экспонати, Аланий истори æма культури циртдзæвæнтæ. Рагондæр си æй хъазар авгин къос, сугъзæрийнæ цъарæй конд зайæгой-геометрион орнаменти хæццæ. Æвæрд æй дууæ фарсей 'хсæн.

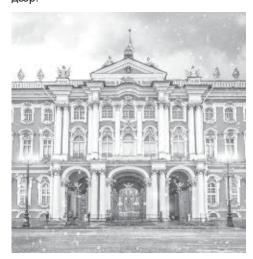
Аци дзаумау не доги разме III-II ености искодтонце мисийраг зерингурдте, ертасгуте ба 'й иссирдтонце Мездегме хестег. Баст ей серметаг зундгонд легти байверуни егьдауи хецце. Равдист искендзененце музейти ехсен проект «Алайнаг паддзахади хезнате»-йи фелгети. Е байгон уодзеней аци анз, декабри, уедме керонме рахъертдзененце Аланибел дзиуаре бафтауни 1100 анзи исенхест уни федбел нисангонд

Национ музейи Эрмитажи бæнтти кадæн косдзæнæй лекторий, паддзахадон музейи косгутæ лекцитæ бакæсдзæнæнцæ Эрмитажи археологон æрмæг æма астæуккаг æности хъумаци хæццæ куд косунцæ, ирайнаг æвзæгтæбæл дзорæг кавказаг æма Астæуккаг Азий адæмти бастдзийнæдти туххæй, рагон хъобайнаг, скифаг, сæрмæтаг, алайнаг культуритæ æма византийаг киристон коллекцити туххæй.

Сувæллæнттæн æма студенттæн Национ музейи бацæуни фадуат уодзæнæй нимæдзон фæрæзнити фæрци Эрмитажмæ бахъæртунмæ, рагон хузæкæнуйнади æма Юпитери залтæмæ бацæунæн. Формат 360и фæрци фæууинæн уодзæнæй кинонивæ «Эрмитаж. Историй ранигъулд». Сæйраг роли си рагъазта Константин Хабенский.

Ке бафæндæуа, уонæн равдесдзæнæнцæ музейи агъазиау æмбурдгæндти туххæй кинонивæ

Бæрæгбони мадзæлтти фæрци гъæуама Цæгат Иристон æма Паддзахадон Эрмитаж бафинсонцæ æмгустади бадзурд дæр

PÆCT3ÆPAÆŇ TOX KOATA PÆCTAAN CÆPБÆNTAY

Украина е нуриккон разамунди жверхъаудзийнади фуджй ци фидбилизте жезаруй, уоме гесге еримисун гъжуй уой джр жма украинаг национализм цейберцебел тессаг **ж**й, уоб**ж**л **ж**ндиуд**ж**й ка дзурдта, жвжллайгжй еци фидбилизаг фжззинди нихмæ ка тох кодта, еци рæстзæрдæ адæймæгути. Уонæй еу адтæй жнжгъжнж дуйнебжл зундгонд украинаг финсæг æма публицист Ярослав Александри фурт Галан (1902-1949). Уæлдайдæр ба уомæ гæсгæ дæр, æма, еуемæй æ райгурдбæл исæнхæст **ж**й жхсжзинсжй анзи, иннемжй ба. ж уадзимисте ин бакесгей, белвурддæрæй лæдæрд уодзæнæй, Украинæ æ абониккон æнæрай уавæри æнайжнойти равзурджй жви имж рагжй цуджй; сжйрагджр ба – еума хатт, никки растдерей ледерд уодзеней, абони Уæрæсей æфсад уоми ци сæрмагонд тугъдон мадзали архайуй, е Украини дзилли сабур цардарæзт æма сæ райдзастдæр исонибони сæрбæлтау ке æй, е.

Ярослав Александри фурт Галан райгурдей 1902 анзи церен бунат Дынови, Перемышльме хестег, службегенеги бийнонти 'хсен. Галани евзонги ензте адтенце уеззау ема енкъард. Уомен е фиди фесте зилденце Австрий хецауадон оргенте, уруссегтеме хелардзийнади цестингасей ке кастей, уой туххей. Фиццаг дуйнеуон тугъди рестеги Галанти бийнонте эвакуаци искодтонце Уересей идард фесфронтме. Ярослав е бийнонти хецце бахаудтей Ростов-Дони билеме ема уоми ахур кенунме бацудей уруссаг гимназиме.

Уæрæсей ци 'ртæ анзи фæцæй, етæ устур ахсгиаг адтæнцæ дуйнемæ федæни финсæги цæстингас ниффедар кæнуни гъуддаги. Ярослав Галан ахур кодта уруссаг æвзаг æма литературæ, революцион цаутæ фæууидта æхе цæститæй. Еци революцион цаутæ арф ниххизтæнцæ æвзонг биццеуи зæрдæмæ, уой фæсте ба еци цаутæ аййевадон æгъдауæй æвдист æрцудæнцæ финсæги уадзимисти.

Ярослави астæуккаг ахургонддзийнадæ райсун багъудæй панти Польший уавæрти, польшæйаг гимназий. Еци гимназий Галан хъæбæр раст исхудта, решеткитæ кæми нæййес, уæхæн ахæстдонæ. Кæд материалон æгъдауæй хъæбæр лæгъуз уавæрти адтæй, уæддæр Галан

уой фæсте ахур кæнунмæ бацудæй Вени университетмæ. Е Вени райдæдта æ революцион архайд, бацудæй Украини косгути æмбаладæмæ, архайæг адтæй демонстрацити. Дууæ æма инсæй анзи ибæл цудæй, уотемæй Ярослав Галан иссæй Коммунистон партий иуонг.

Кракови университети филологон факультети ахур кæнгæй, Галан активонæй архайдта Польши æма Украини студентти прогрессивон змæлди. Раст еци æнзти райдæдта уомæн æ литературон архайд. Университет каст ку фæцæй, уой фæсте Ярослав Галан райста польшæйаг æвзаги æма литератури ахургæнæги бунат Луцки хецæн украинаг гимназий. Фал е ахургæнæгæй берæ нæ фæккуста. Галани урнундзийнæдтæ, уой журнал «Викнама» ке финста, етæ нæ цудæнцæ гимназий буржуазон-националистон разамунди зæрдæмæ æма еци разамунд финсæги рацох кодта æ кустæй.

Ужджй фжстжмж Ярослав Галан еудадзуг жма ждзох кодта революцион архайд, жрлжудтжй финсжг-тохгжнжги надбжл. Е ниффинста къуар пьеси. Ециеу ржстжги Галан адтжй публицист джр, украинаг буржуазон националисттжн, клерикализмжн жма империалистон реакцийжн бжрзжйсжттжн цжфтж кжнгжй. Фашистон гумерити хжрам миутжн дзуапп джтгжй, Ярослав Галан ж статьятжй еуеми финста, зжгъгж, е алкждджр жнхжст кжндзжнжй ж къласон ихжс жма жнжхатиржй тох кжндзжнжй жргом жма сосег фашизми нихмж.

Ярослав Галан жхсаргинжй тох кодта ж аджми сжребарждзийнадж жма амонди сжрбжлтау, уонжн сж карз знжгтж – польшжйаг шляхти, украинаг буржуарзон националистти, немуцаг фашистти, америкаг-англисаг империалистти нихмж, дуйнеуон реакций Ватикани лжггаджгжнгути нихмж.

Галан устур байвæрæн бахаста советон цардарæзти æцæгдзийнадæ æма агъазиау æнтæстдзийнæдтæ раст æвдесуни гъуддагмæ. Уæди рæстæги ССР Цæдеси туххæй æ берæнимæдзæ знæгтæ хæлеу кодтонцæ цъамар цъифкалæн дзубандитæ, мæнгарддзийнадæ. Æма адæймаг гъæуама адтайдæ бæгъатæр, цæмæй карз террори æма уæхæн мæнгард цъифкалæн кæнуни уавæрти загътайдæ раст дзубанди Советон бæсти туххæй. Галан адтæй, уæхæн æскъуæлхтдзийнадæ равдесуни хъаурæ кæмæ адтæй, уæхæн адæмтæй. «Львов накануне», зæгъгæ,

очерки ирдæй бавдиста, контрреволюций еугур сау тухтæ дæр кæд сæ бицъинæг тудтонцæ ССР Цæдеси фудкойтæ кæнунæй, уæддæр фæллойнæгæнæг адæмтæ ба федарæй æруагæс кæнуй, е сæ зæрдæдарæн ке æй сæ хуæздæр исонибонмæ бæлгæй.

Ярослав Галан алкæддæр æвæллайгай тох кодта украинаг ама уруссаг, инна советон адамти жнсувжрон еудзийнади сæрбæлтау. Е æргом кодта æма ходуйнаги игакæ æвардта украинаг буржуазон националисттæбæл. Украинаг буржуазон националистте цъифкален кодтонце цитгин уруссаг адæмбæл æма фæлтæрæнтæ кодтонцæ Уæрæсей адæми хæцца Украини фаллойна гангути лимандзийнаде фехалунбел. Финсег дзурдта, зæгъгæ, украинаг адæм арази некæд уодзæнæнцæ хорнигулæни фарс лæууни уагæбæл нæдæр Грушевскийи хæццæ, нæдер Выговскийи хецце, недер Мазепи хæццæ. Е нæ, фал рагон рæстæгутæй фæстæмæ украинаг адæм сæ цæстингас æздахтонцæ Мæскумæ, уруссаг адæммæ. Украинаг адем алкеддер уруссаг адеми нимадтонце се райгурге 'нсувербел.

1939 анзи сентябри бæнтти Хорнигулан Украина польшайаг-шляхти цагьардзийнадай уасгьдаегонд ке 'рцудай, уобал финсае исамбалдай куд а царди зардиаг гъудий исанхастбал, куд фаллойнаегангути даргъватийна ама анабафедауга тохи цийнаедзийнади бараеггананбал.

Устур Фидибæстон тугъди райдайæни размæ Галан ци уадзимистæ ниффинста, етæ еугурæйдæр дзорæг æнцæ уомæн е 'стур разæнгарддзийнадæбæл æма урух цæстирахастбæл. Финсæг куд финста, уотæ еци разæнгарддзийнадæ адтæй уомæн, æма «æности дæргъи æфхуæрд ка адтæй, еци зæнхæбæл райдæдта нæуæг догæ – сæребарæдзийнади, амонди æма адæмти гъæздугдзийнади догæ».

Устур Фидибæстон тугъди æнзти Ярослав Галан куста тугъдон журналистей фронтти радиостанцити комментаторей. Искурдиадегин публицист уогей, е радиоигъосуйнæдти кодта æцæг тугъдон тох. Галан алкæддæр нихкъуæрд лæвардта фашистон пропагандистон цъифкалæнгæнгути мæнгард дзубандитæн, ходуйнаги игакæ æвардта гитлерон «нæуæг æгъдаубæл», рæстæгмæ оккупацигонд ка 'рцудæй, еци территорий фæллойнæгæнгутæмæ дзурдта тохмæ, нифсгун сæ кодта, знагбæл уæлахездзийнаде тагъд къохи ке бафтуйдзеней, уома. Финсаг а исфалдистадай барзæйсæттæн цæфтæ кодта фашистон лæборгутæн æма уони цъамар фæсдзæуинттæн – украинаг буржуазон националисттæн. Галан дзурдта, зæгъгæ, фашистон лаборгутан бунат ками уида,

Аци циртдзæвæн Я. Галанæн æвæрд адтæй сахар Львови, фал æй Украини нури нацисттæ евгъуд æноси 90-аг æнзти ниддæрæн кодтонцæ.

украинаг зæнхæй еу уæхæн улинкъæ дæр нæййес.

Исфелдистади гъуддаги Ярослав Галани къохи устур жнтжстдзийнждтж бафтудей тугьди фесте рестеги. Ньюрнберги фашистон тугъдон фудгæнгутæн куд тæрхон кодтонцæ, уой туххæй уомæн æ уадзимистæ зундгонд æнцæ еугур дуйней дер. Æ уадзимисти ергомгонд цеунце америкаг-англисаг империалистти фудраконддзийнæдтæ сабурдзийнадæуарзагæ адæмти нихмæ, æ берæ тухгин финст статьята, памфлетта ама фельетонта. Етæ арæзт адтæнцæ Ватикани æма украинаг буржуазон националистти нихмæ. Дуккаг дуйнеуон тугъди фæдфæди нæуæг тугъд райдайуни тасдзийнади туххæй дзоргæй, Галан амудта, зæгъгæ, америкаг империализм «жийевдзжнжй ж тактикж, фал е æ исконд, æ сирди цæсгон некæд фендæрхузон кæндзæнæй. Фашизм æй уомжн ж жнжфжххецжнгжнгж хай жма идарддæр дæр æй реалон тасдзийнадæ. Еци гъуддаг ба махей алкебел дер æвæруй ихæс, еудадзуг æма æнæхатирей реакций нихме цемей агъазиауей тох кæнæн, уой фæдбæл...»

(Æ еци загъдей Ярослав Галан цейберцебел раст адтей, е ба еверхъау хузи раберег ей абони – Украини фудракендей цидериддер цеуй, уони аразуй АЕШ-и разамунд е нигулейнаг хъозонти хецце. – Ред.)

Ярослав Галани – финсæги-тохгæнæги, советон адæми еузæрдиуон фурти уадзимистæ хъæбæр бауарзтонцæ еугур адæм, æ æхседгæ исфæлдистадæ иссæй советон литератури аййевдзийнадæ.

Юрий МАЛЬНИЧУК

РЕДАКЦИЙÆЙ. Ярослав Галан æ рæстæги федарæй уотæ дзурдта, зæгъгæ, фашистон лæборгутæн бунат кæми уайдæ, украинаг зæнхæбæл еунæг уæхæн улинкъæ дæр нæййес. Гъулæггагæн, æ еци загъд нæ фæррæстмæ 'й – Украини нуриккон нацисттæ си абони гъавунца са фашистон агъдаутта ниввæрунбæл. Фал си, баруагæс уи уæд неци рауайдзæнæй, уомæн æма аци бæсти рæстзæрдæ дзиллæ гъæуама хъаурæгиндæр разиннонцæ. Æма си исуæлахезон уодзæнæй Я.Галани мæнæ ayжхжн загъд: «Ес, феронхгжнжн кжмжн нæййес, уæхæн гъуддæгутæ. Махæй, украинаг адæми нури фæлтæртæй, ка феронх кæндзæнæй уой, æма тæккæ тессагдер уавери ку адтан, уед мах фарсмæ нæ тохи ке æрбалæудтæнцæ цитгин Уæрæсей фурттæ, хумæтæги хуарз адæмтæ, тогмæ æма карнæмæ гæсгæ махæн не 'нсувæртæ æма мах, фиццагидæр, уони фæрци ке цæрæн æма ке цæрдзинан куд адæм, куд бæстæ, куд паддзахадæ...»

Уота барга гъауама адтайда, фал, адтай на адтай, ужддар Украини разамундма байервазтанца, Ярослав Галан ке нихма тох кодта, уони байзайагателе, ама вугандзонай архайун байдадтонца, цамай украинаг адамай феронх уа са растзарда фурти аци гъуди...

Еци байзайæггæгтæмæ фагæ нæ фæккастæй Украини рæстуодæй патриот Ярослав Галани знæгтæ æверхъауæй ке рамардтонцæ, æма ма си ет дæр сæ маст есун байдæдтонцæ. Æ циртæй ин фæггириз кодтонцæ, æ райгурæн зæнхæбæл ин Советон доги ци циртдзæвæнтæ æвæрд æрцудæй, уони ниддæрæн кодтонцæ...

...Рацжудзжнжй цжйбжрцжджр ржстжг, жма, федаржй жруагжс кжнуй, Украини цардаржэт ж кеми ке жрцжудзжнжй, нжужгжй бабжй си исцитгин уодзжнжй ж номдзуд фурт Ярослав Галан, ж ржстеужг гъудитж дзиллжн исуодзжнжнцж зундамонжг жма ржствжн-

Чжан ЧАО, рагонкитайаг зундилжг: «Жригон биццеу киунугутж кжсуй, цума мжйжмж арф къагъджй кжсуй, уой хузжн. Ржстжмбес кари лжг киунугутж кжсуй, цума мжйжмж сж тургъжй кжсуй, уой хузжн. Зжронд лжг киунугутж кжсуй, цума дзатмабжл бадуй жма мжйжй ж зжрдж ирайуй, уой хузжн. Ка куд бжрзондджр раужн жй, уоййасж арфджр лжджруй киунугути финститж...»

СЕ ЕНОВУД ФЕЛЛОЙНЕ - АРФИАГ

Дессаги федауце мадзал ереги арезт ерцудей сахар Пятигорски – ами рахецен ей Еугуруересеуон ерис «Мадделон евзаг ема литератури хуездер ахургенег 2022 анзи» керонбеттени еркаст.

Уæлдай æхцæуæн ба нин е æй, æма хуæздæрбæл нимад æрцудæй Дзæуæгигъæуи Алайнаг гимназий ирон æвзаг æма литератури ахургæнæг Бекъойти Янæ. Уой туххæй ин Республикæ Цæгат Иристон-Аланий Сæргълæууæг Сергей Меняйло арфæ ракодта. Конкурси цитгин иуазгутæ иссæнцæ Уæрæсей Рохсади министр Сергей Кравцов, Паддзахадон Думи рохситауни комитети сæрдар Ольгæ Казакова æма Хъæрæсе-Черкеси Республики разамонæг Рашид Темрезов.

Аци мадзали радзубанди кæнгæй Сергей Меняйло сæрмагондæй баханхæ кодта уой дæр, æма маддæлон æвзаг ке æй национ хелæдæрундзийнади бундор:

– Æнæ 'взаг æма культурей нацийен уен неййес. Гъеуама сувеллентте уарзонце ема зононце мадделон евзаг. Уехен конкурсте гъеуге 'нце, ете 'вдесунце не бести беренациондзийнаде. Алли наци ба 'й тухгин е агъазиау культурей, егъдеуттей, мадделон евзагей. Не еугурей ба байеу кодта уруссаг евзаг. Ме зерде уин зегъуй агъазиау ентестдзийнедте.

Сергей Кравцов дæр æ радзубандий куд фæббæрæг кодта, уотемæй федералон æмвæзади ахсгиагдæр ихæстæй еу æй маддæлон æвзæгти ирæзтбæл косун:

Фиццаг хатт кæнæн маддæлон æвзаг æма литератури ахургæнгути конкурс.
 Гъæуама маддæлон æвзагæн, культурæн, æгъдæуттæн агъаз кæнæн.

Конкурси архайдтонце Уересей Федераций авд ема ертинсей субъектемей мадделон евзаги дес ема инсей ахургенаеги. Комкомме уагей конкурсте цуденце Пятигорски. Фиццаг тур «Ахургенег – десни»-йи архайгуте равдистонце се десниаде, се арехстдзийнаде. Лауреатте иссенце 17 адеймаги. Уой фесте ахургенгуте «Къласи сахат»-и дзурдтонце культурон традиците, истори ема культури циртдзевентебел, этнокультурон береверсугдзийнадебел ема ендер ахсгиаг феззелентебел.

Уæрæсей рохсади министради хъæплæресæй уæлæнхасæн ахуради профессионалон дæсниади Еугуруæрæсеуон конкурс «Мæ зæрдæ дæттун сабийтæн»-и кæронбæттæн мадзал арæзт æрцудæй Красноярски. Цæгат Иристонæй си архайунцæ Дзæуæгигъæуи сувæллæнтти технопарк «Кванториум»-и ахургæнгутæ дууемæй: Светланæ Макаренко æма Иван Ковалев. Етæ иссæнцæ, конкурси федералон фæса-

ууон фæлтæри уæлахездзаутæ: «Уæлæнхасæн ахуради æма техникон къабазæмæ æздахуни педагог» æма «Уæлæнхасæн ахуради профессион дебют»-и номинацити.

Еугуруæрæсеуон конкурс «Мæ зæрдæ дæттун сабийтæн»-и федералон фæсаууон фæлтæри архайгутæ иссæнцæ 90 ахургæнæги 46 регионемæй, Уæрæсей Федераци æма Донецки адæмон республикæй. Кæронбæттæн архайд цæуй дууæ туремæй. Фиццаг тури архайгутæмæ кæсуй игон мастер-класс исаразун, «Уæлæнхасæн сувæллæнтти гьомбæлади нæуæг мадзæлтæй архайуни» темæбæл æма «Уæлæнхасæн ахуради сувæллæнтти курдиæттæ æма арæхстдзийнади ирæзтæн фулдæр гæнæнтæ аразуни» импровизацион конкурс бацæттæ кæнун.

Фиццаг тури хатдзæгтæмæ гæсгæ бæрæггонд цæудзæнæнцæ конкурси фараст лауреати, алли номинаций дæр уæлахездзаутæ. Номинацити уæлахездзаутæ идарддæр архайдзæнæнцæ дуккаг тури кæронбæттæн мадзали. Уоми ба рацæудзæнæнцæ аллихузон конкурсон фæлварæнтæ, профессион æмдзубанди Уæрæсей рохсади министради минæвари хæццæ, уомæй уæлдай ба ма ахургæнгутæн фадуат уодзæнæй нуриккон технологитæ, гъомбæладæ æма ахуради методикити фæлтæрдзийнадæ кæрæдземæн амонунæн дæр.

ХЕКЪИЛАТИ Маринæ

ЗОНУЙНАГ

ИСОНИБОНИ ПЕНСИЕСГУТИ УОДÆНЦОЙНÆН

Цæгат Иристони кустдæттæг организацитæ аци анзи райдайæнæй нуриуæнгæ фæййагъаз кодтонцæ 115 адæймагемæн пенси райсуни туххæй гæгъæдитæ бацæттæ кæнуни гъуддаги.

Еци аджймжгутж ци организацити косунцж, етж бадзурдтж исаразтонцж Пенсион фонд жма кадрти служби хжццж, гъжуайгонд ка цжуй, ужхжн бастдзийнади каналти фжрци жма бацжттж кжнунцж, пенсимж рацжуни ржстжг кжмжн жрхъжртуй, уонжн гъжугж гжгъждитж.

Уой хæццæ, пенсий рацæуйнаг ка æй, уонæй алкедæр гъæуама рагацау лæмбунæг æркæса, индивидуалон лицевой хигъд ке хонунцæ, уой рафинститæмæ (Пенсион фонди кенæ паддзахадон лæггæдти сайтти хе къæбинети электронон хузи) æма аразий дзуапп финстæй исаразун. Кæцидæр бæрæггæнæнтæ си ку нæ разиннонцæ, уæд уони ба Фонди специалисттæ сæхуæдтæ байагордзæнæнцæ, архивтæ æма организацитæмæ домæн (запрос) барветгæй.

Абони уæнгæ нæ республики 402 кустдæттæг организаций Пенсион фонди хæццæ бадзурд исаразтонцæ электронон æмгустади туххæй æма уотемæй ардæмæ æрветунцæ косгутæн сæ пенси иснисан кæнуни фæдбæл гъæугæ гæгъæдитæ.

Пенсион фонди цæгатиристойнаг дæлхайадæ коруй нæ республики кустдæттæг организацитæй, цæмæй бæрнондæрæй аци гъуддагмæ се 'ргом раздахонцæ æма фонди оргæнти хæццæ электронон бастдзийнади æмгуст кæнонцæ, сæ косгутæй пенсимæ ка цæудзæнæй, уони гæгъæдитæ рæвдзæ кæнуни гъуддаги.

Уæрæсей Пенсион фонди цæгатиристойнаг регионалон бастдзийнади телефонти номертæ: 8-800-600-03-71, 51-80-92 (косгæ бæнтти 9 сахаттемæй 18 сахаттей уæнгæ, майрæнбони ба – 9 сахаттемæй 16 сахатти æма 45 минуттей уæнгæ).

КЪНАТТАТИ Маринæ

АДÆЙМАГÆН Æ ЛÆГИГЪÆДÆ ЛÆГÆВЗАРÆН ГЪУДДАГИ РАБÆРÆГ УЙ!..

ФСЕДДОН ИСУН УИ КЕ ФЕНДУИ, ТАБУАФСИ...

Цæгат Иристони æфсæддон комиссариадæ куд игъосун кæнуй, уотемæй Уæрæсей Федераций Гæрзефтонг тухтæмæ æмæ æфсæддон службæмæ есуй граждæнти контрактон бардзурд бафинсуни бундорбæл.

Ист цæунцæ граждæнтæ 18 анземæй 60 анзей уæнгæ, æнæнез æма психотерапевтон диспансери номхигъди ка нæй, тæрхонгонд кæмæн нæ адтæй, феддонтæ кæмæн нæййес, уæхæн адæймæгути.

Фист син цæудзæнæй 200000 мин соми æма урухдæргонд социалон пакет. Бацæуæн ес, ци рауæн цæретæ, уоми æфсæддон комиссарадмæ, кенæдта, æфсæддонти контракт бафинсуни бун-

дорбæл кæми есунцæ, еци æвзарæн пунктмæ. Бадзорæн ес телефонæй:

мæ. Бадзорæн ес телефонæй: 8 (8672) 25-68-92, 8 (8672) 76-83-75.

Контракт куд бафинсæн ес, контрактон служби граждæнтæн ци домæнтæ хауй, уой туххæй базонæн ес сæрмагонд тугъдон операций архайæги бæрæгуати (справочник).

Уоми ма базонæн ес, тугъдон архайдтити ветерани æвдесæндар куд ес, циуавæр агъазтæ син ес сæрмагонд операций архайгутæн Уæрæсей Федераций Президенти Указ №98-мæ гæсгæ (еугур сæрмагонд операций æфсæддон службæгæнгутæ æма категоритæн). Лæмбунæгдæр ма базонæн ес мæмæ аци сайти «СО» http://sevosetia.

PALODES

Республикон дзиллон æхсæнадон-политикон газет «Дигорæ». Сæйраг редактор: САКЪИТИ Бариси фурт Эльбрус.

Газет исаразæг æма уадзæг: РЦИ-Алани мухури æма дзиллон коммуникацити гъуддæгути фæдбæл Комитет. 362003, РЦИ-Алани, г. Дзæуæгигъæу, Димитрови гъæунгæ, 2. Редакций адрес: 362015 РЦИ-Алани, г. Дзæуæгигъæу, Къостай номбæл проспект, 11, 6-аг уæладзуг.
Тел.: 25-22-56 (факс), 55-08-16; 25-93-00.
E-mail: gazeta-digora@inbox.ru.
Нæ газети сайт: http://gazeta-digora.ru.

Газет регистрацигонд жй бастдзийнади, хабархжссжет технологитж жма дзиллон коммуникацити сфери Федералон служби Управлений РЦИ-Аланий. Рег. номер ПИ №ТУ15-00141, 2017 анзи 14 апърели. Газет мухургонд жрцуджй АБÆ «Рауагъдадж «Хонсайраг регион»-и. 357600, г. Ессентуки, гъжунгж Никольская, 5а.

Газет цæуй къуæре еу хатт – геуæргибони. Рафинсуни индекс: 73946. Тираж 500. Заказ № 1915. Мухурмæ гъæуама финст æрцæуа – 17.00; 22.09.2022.

Мухурмæ финст æрцудæй – 17.00; 22.09.2022.

Нæ газетæй ист æрмæræй пайда кæнун æнгъезуй, нæ редакций аразийæй. Уæдта гъæуама бæрæггонд уа, нæ газетæй ист ке æй, е.

Финстæгутæ, къохфинститæ, хузтæн рецензи нæ дæттæн уæдта сæ автортæмæ дæр фæстæмæ не 'рветæн. Газети ци æрмæгутæ рацæуа, уонæбæл бæрнондзийнадæ хæссунцæ сæ автортæ.